

Programmatie en rationalisatie in het BuBaO

1. Basisprincipes

De programmatie-, rationalisatie- en behoudsnormen voor scholen, types en vestigingsplaatsen zijn afhankelijk van de bevolkingsdichtheid van de gemeente.

Zie <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/bestand.ashx?nr=748>

a. Teldag en telperiode

De teldag voor de programmatie is de eerste schooldag van oktober van het lopende schooljaar.

De teldag voor de rationalisatie is de eerste schooldag van februari van het voorgaande schooljaar.

Afwijkend is de teldag voor de rationalisatie de eerste schooldag van oktober van het lopende schooljaar:

- voor scholen die door een beslissing van de regering moeten afbouwen
- voor scholen betrokken bij een herstructurering, d.w.z. waar zich een wijziging voordoet in het onderwijsaanbod op het vlak van de vestigingsplaats en/of onderwijsniveaus en/of types en/of leerlingengroepen, een fusie is geen herstructurering

Voor type 5 geldt de maand september als telperiode voor de programmatie of bij herstructurering.

Voor type 5 geldt als telperiode voor de rationalisatie de periode van twaalf maanden voorafgaand aan de eerste schooldag van februari van het voorgaande schooljaar.

b. Principes bij het tellen van de regelmatige leerlingen

De leerlingen die voor de telling in aanmerking komen zijn de regelmatige leerlingen die op/tijdens de teldag/telperiode zijn ingeschreven. Voor het begrip regelmatige leerling zie omzendbrief

BaO/2005/10: "Personeelsformatie scholen in het buitengewoon basisonderwijs".

In scholen met verschillende onderwijsniveaus worden de leerlingen van het kleuteronderwijs en van het lager onderwijs per type samengeteld. Bij het oprichten van een school worden gedurende de programmatieperiode alle leerlingen op schoolniveau samengeteld, ongeacht de vestigingsplaats waar de leerlingen zich bevinden. In scholen met verschillende vestigingsplaatsen worden de leerlingen van de vestigingsplaatsen op twee kilometer of meer van de administratieve vestigingsplaats afzonderlijk geteld voor de rationalisatienorm van deze vestigingsplaatsen. Voor de rationalisatienorm van de school worden de leerlingen van alle vestigingsplaatsen samengeteld.

c. Type 5

Voor Type 5-scholen geldt dat de rationalisatienorm enkel op schoolniveau moet behaald worden, dit betekent dat het bereiken van rationalisatienorm per vestigingsplaats geen voorwaarde is om aan de rationalisatie te voldoen.

2. Programmatie van scholen

a. Algemeen

Een nieuwe school die gefinancierd of gesubsidieerd wil worden moet voldoen aan de erkenningsvoorwaarden.

Zie <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=9284>

Een nieuwe school voor buitengewoon basisonderwijs kan op 1 september in de financierings- of subsidieregeling worden opgenomen indien de school op de eerste schooldag van oktober van het oprichtingsjaar voldoet aan elk van de volgende voorwaarden:

- ten minste twee types organiseren
- voor elk type afzonderlijk de programmatienorm bereiken
- voor alle georganiseerde types samen de programmatie(school)norm bereiken.

Om verder gefinancierd of gesubsidieerd te blijven moet de nieuwe school het tweede en het derde bestaansjaar op de eerste schooldag van oktober de programmatienorm bereiken:

- voor de totale schoolbevolking
- en voor elk type afzonderlijk.

De normen die moeten worden toegepast tijdens het oprichtingsjaar, het tweede en derde bestaansjaar vindt u in tabel 1 (<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=9303#2-1>)

b. Programmatie van de eerste school voor buitengewoon basisonderwijs binnen een groep binnen een provincie

Wanneer er binnen een provincie van een bepaalde groep geen BO-school is, kan een eerste school in die provincie worden opgericht waarbij er voor deze school specifieke programmatienormen zullen gelden. Het eerste bestaansjaar wordt de school gefinancierd of gesubsidieerd indien ze op de eerste schooldag van oktober, ongeacht het aantal aangeboden types (kan ook 1 type zijn), de programmatienorm van 16 leerlingen bereikt. Deze programmatienorm geldt voor de school als geheel en op voorwaarde dat ze gelegen is in een gemeente met 75 of meer inwoners/km². Is de school gelegen in een gemeente met minder dan 75 inwoners/km² dan moet de programmatienorm van 15 leerlingen bereikt worden. Tijdens het tweede en derde bestaansjaar blijven bovenvermelde normen bestaan. Daarenboven moet per type de programmatienorm bereikt worden zoals aangegeven in tabel 2
<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=9303#2-2>

c. Programmatie van een Type 5-school

Een school voor type 5 kan slechts worden geprogrammeerd aan een door de regering aangeduide medische instelling. De programmatie kan met ingang van 1 september als de gemiddelde aanwezigheid van de regelmatige leerlingen gedurende de maand september van het oprichtingsjaar voldoet aan de programmatienorm. Voor het tweede en derde bestaansjaar wordt de gemiddelde aanwezigheid van de regelmatige leerlingen gedurende de maand september van het tweede en derde bestaansjaar vergeleken met de normen. Zie tabel 3 <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=9303#2-3>

3. Rationalisatie

a. Algemeen

Om na het derde bestaansjaar nog gefinancierd of gesubsidieerd te blijven, moet de school in zijn geheel voor elk georganiseerd type in de vestigingsplaats op de eerste schooldag van februari van het voorgaande schooljaar de rationalisatienormen in tabel 4 (<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=9303#3>) bereiken.

b. Rationalisatienormen in een eerste school voor buitengewoon onderwijs binnen een groep

Om na het derde bestaansjaar nog gefinancierd of gesubsidieerd te blijven moet de school in zijn geheel voor elk georganiseerd type in de vestigingsplaats op de eerste schooldag van februari van het voorgaande schooljaar de rationalisatienormen in tabel 5 (<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=9303#3-2>) bereiken.

4. Behoud

Behoudsnormen zijn gunstige rationalisatienormen die de school in bepaalde situaties mag hanteren. Indien een bepaald type in de school deze behoudsnormen niet bereikt, kan er gebruik gemaakt worden van het genadejaar.

a. Algemeen

Een school voor buitengewoon onderwijs die twee of meer types organiseert, kan deze types behouden als de school als geheel op de eerste schooldag van februari van het voorgaande schooljaar de rationalisatienormen bereikt en elk type afzonderlijk op dezelfde teldag de behoudsnorm in tabel 6 (<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=9303#4-1>) bereikt.

b. Types 2 en 4

Een school die tegelijk type 2 en 4 organiseert, kan gefinancierd of gesubsidieerd blijven indien ze op de eerste schooldag van februari van het voorgaande schooljaar de normen uit tabel 7 (<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=9303#4-2>) bereikt.

c. Type 5

Scholen voor type 5 met twee taalafdelingen of waar de onderwijstaal niet deze is van het taalgebied, kunnen gefinancierd of gesubsidieerd blijven als per school en/of per taalafdeling de gemiddelde aanwezigheid van de regelmatige leerlingen tijdens de periode van 12 maanden voorafgaand aan de eerste schooldag van februari van het voorgaande schooljaar de norm van 6 leerlingen bereikt.

d. Behoud als type van vrije keuze

Indien voor een bepaald type in een bepaalde provincie en per groep geen enkele school de rationalisatienorm bereikt, kan met uitzondering van type 5, een school van deze groep dat type in die provincie behouden.

5. Herstructureren

In het buitengewoon basisonderwijs betekent herstructureren:

- het oprichten/afschaffen van een vestigingsplaats
- het oprichten/afschaffen van een onderwijsniveau in een school
- het oprichten/omvormen/afschaffen van een type in een school
- een afsplitsing van leerlingengroepen naar 1 of meerdere scholen

Opgelet :

Volgende situaties worden niet als een herstructurering beschouwd:

1. De school stopt in een vestigingsplaats met een bepaald type of niveau (kleuter of lager), maar dit type of niveau blijft binnen de school wel behouden.
2. De school start in een vestigingsplaats met een bepaald type of niveau (kleuter of lager) dat daar tijdens het voorgaande schooljaar niet aangeboden werd, maar wel al bestaat binnen de school.
3. Het verhuizen van een volledige school of een volledige vestigingsplaats (zie punt 5.6.3.)
4. Een fusie van twee of meer scholen zolang deze niet gepaard gaat met een vorm van herstructurering (zie punt 7).

Een herstructurering heeft altijd uitwerking op 1 september.

Een BO-school kan herstructureren vanaf het tweede jaar dat ze in de financierings- of subsidieregeling is opgenomen; dit betekent dat de school vestigingsplaatsen/niveaus/types kan oprichten tijdens de programmatieperiode. Tijdens de programmatieperiode kunnen er geen types omgevormd worden.

a. Welke normen gelden er bij herstructurering tijdens de programmatieperiode?

Bij een herstructurering in de loop van de programmatieperiode wordt er op de eerste schooldag van oktober van het lopende schooljaar geteld en worden de programmatieregels gehanteerd.

b. Welke normen gelden er bij herstructurering tijdens de rationalisatieperiode?

Bij een herstructurering in de loop van de rationalisatieperiode wordt er voor de rationalisatie geteld op de eerste schooldag van oktober van het lopende schooljaar en worden de rationalisatieregels gehanteerd. De school kan eventueel ook gebruik maken van het genadejaar.

c. Oprichting van vestigingsplaatsen / oprichting van een niveau

Zie <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=9303#5-6>

d. Oprichting van een type

Algemeen

Met uitzondering van een type 5-school, kan een school voor buitengewoon onderwijs die op 1 februari van het voorgaande schooljaar voldoet aan de rationalisatieregels op 1 september een nieuw type oprichten op voorwaarde dat:

- de school als geheel op de eerste schooldag van oktober van het lopende schooljaar voldoet aan de rationalisatieregels opgenomen in tabel 4 (<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=9303>)
- het opgerichte type op de eerste schooldag van oktober van het oprichtingsjaar voldoet aan de rationalisatieregels eveneens opgenomen in dezelfde tabel
- een oprichtingsdossier ingediend en goedgekeurd werd.

Modaliteiten bij het indienen van een oprichtingsdossier

- voor de oprichting van 1 of meerdere types dient het schoolbestuur na overleg binnen de schoolraad en na onderhandeling in het lokaal comité een oprichtingsdossier heeft ingediend. Dit dossier bevat:
 - de identificatiegegevens van het schoolbestuur en de school
 - het schooljaar waarop de aanvraag betrekking heeft
 - het type en het onderwijsniveau en de vestigingsplaats(en) waarop de aanvraag betrekking heeft
 - de motivering van de aanvraag met ten minste de volgende elementen:
 - een omgevingsanalyse waarbij de noodzaak, de doelmatigheid en de leefbaarheid, met inbegrip van een realistische inschatting van het potentiële aantal leerlingen die, naargelang het te programmeren aanbod, voldoen aan de criteria die vermeld

- staan in artikel 10 van het decreet basisonderwijs; bij de omgevingsanalyse wordt in de mate van het mogelijke ook rekening gehouden met het lokale aanbod
- bij de omgevingsanalyse worden de aangepaste begeleidingsmogelijkheden met inbegrip van schoolexterne begeleidingsmogelijkheden voor de betreffende populatie van het nieuwe type beschreven; als dat niet relevant is, moet dit gemotiveerd worden
- het schoolbestuur toont in het dossier ook aan dat de school beschikt over de vereiste infrastructurele en materiële voorzieningen o.a. op het gebied van toegankelijkheid en hulpmiddelen die nodig zijn voor de doelgroep van het nieuwe type
- tenslotte moet het dossier ook weergeven wat de reeds bestaande expertise is of welke inspanningen rond professionalisering van het team voorzien worden met betrekking tot de populatie van het nieuwe type.
- Volgende bewijsstukken:
 - het protocol van de onderhandelingen in het lokaal comité of de verklaring dat er geen lokaal comité is
 - het verslag van het overleg binnen de schoolraad.

Scholen die in het schooljaar 2014-2015 hetzij type 1, hetzij type 8, hetzij beide aanbieden, bieden vanaf 1 september 2015 automatisch het type basisaanbod aan. Dit wordt niet beschouwd als een herstructurering. Scholen die deze types nog niet aanboden in het schooljaar 2014-2015 en het nieuwe type basisaanbod willen oprichten, moeten wel een oprichtingsdossier indienen zoals hierboven beschreven.

Formulier dat gebruikt moet worden om het oprichtingsdossier in te dienen:

<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/bestand.ashx?nr=5803> .

Het oprichtingsdossier moet uiterlijk op 30 november van het voorafgaande schooljaar, op elektronische wijze en afzonderlijk per type, ingediend worden bij AgODi. Voor de oprichting vanaf 1 september 2015 van het type 9 moeten de aanvragen, eenmalig, uiterlijk op 1 juli 2014 ingediend zijn bij AgODi . Daarna is de datum van 30 november van het voorafgaande schooljaar ook voor de oprichting van type 9 van toepassing.

Het oprichtingsdossier zal voor administratief-technisch en inhoudelijk advies voorgelegd worden aan de Vlaamse Onderwijsraad, AgODi en de Onderwijsinspectie. Een nieuw type kan pas opgericht worden na een gunstige beslissing van de Vlaamse Regering. Bij het beoordelen wordt met een aantal criteria rekening gehouden: zie

<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=9303#5-8-1-1>

Opgelet: Als de oprichting van het nieuwe type samengaat met de oprichting van een nieuwe vestigingsplaats, moet voor die vestigingsplaats voldaan zijn aan artikel 62, §1, 2° van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997.

Dit moet u ten laatste op 1 mei melden aan AgoDi.

Oprichting van een nieuw type in een bestaande school en voldoen aan de normen

De wijze waarop een school die een type opricht moet voldoen aan de rationalisatienormen, wordt toegelicht aan de hand van een voorbeeld,

zie <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=9303#5-8-2>

Oprichting van types van vrije keuze

In elke gefinancierde of gesubsidieerde school voor buitengewoon onderwijs die voldoet aan de rationalisatienormen kunnen per 1 september “Types van vrije keuze” worden gefinancierd of gesubsidieerd indien het type binnen de provincie niet wordt georganiseerd in een school van dezelfde groep.

Opgelet: de omgevingsanalyse en het beschrijven van de begeleidingsmogelijkheden is niet vereist wanneer het gaat over de oprichting van een type van vrije keuze. In dit geval wordt het oprichtingsdossier niet voor advies voorgelegd aan de Vlaamse Onderwijsraad. AgODi en de Onderwijsinspectie brengen wel een advies uit. De types die op deze wijze worden opgericht moeten op de eerste schooldag van oktober van het oprichtingsjaar en van het daarop volgende schooljaar voldoen aan de normen zoals aangegeven in tabel 8:

<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=9303#5-8-3> .

Een type van vrije keuze kan niet worden omgevormd tot een ander type.

Opmerking: deze regeling is niet van toepassing op het type 5:

- een bestaande school voor type 5 kan geen andere types als types van vrije keuze oprichten

- een bestaande school voor buitengewoon onderwijs kan het type 5 als type van vrije keuze niet oprichten.

Oprichting van types van vrije keuze in een eerste school voor buitengewoon onderwijs binnen een groep

In een eerste school voor buitengewoon basisonderwijs binnen een groep die voldoet aan de rationalisatienormen kunnen per 1 september “types van vrije keuze” worden gefinancierd of gesubsidieerd, indien het type binnen de provincie niet wordt gerealiseerd in een school van dezelfde groep.

De types die op deze wijze worden opgericht moeten op de eerste schooldag van oktober van het oprichtingsjaar en van het daarop volgende schooljaar voldoen aan de normen zoals aangegeven in tabel 9 (<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=9303#5-8-4>).

e. Omvorming van een type

Een school voor buitengewoon onderwijs, behalve voor type 5, kan op 1 september een bestaand type omvormen tot een ander type (type 5 uitgezonderd), op voorwaarde dat:

- de school voldoet aan de rationalisatienormen
- het type dat wordt omgevormd jaar na jaar wordt opgeheven in alle vestigingsplaatsen
- het nieuwe type op de eerste schooldag van oktober van het schooljaar waarin de omvorming ingaat de rationalisatienorm bereikt
- vanaf de omvorming geen nieuwe leerlingen meer worden ingeschreven in het type dat wordt omgevormd
- slechts 1 type tegelijkertijd wordt omgevormd
- het betrokken type niet als type van vrije keuze werd opgericht.

Tijdens de periode van programmatie kunnen geen types worden omgevormd. De leerlingen van het type dat wordt opgeheven komen niet in aanmerking voor de rationalisatie.

6. Het genadejaar

De financier- of subsidieerbaarheid komt pas in het gedrang als er zich drie opeenvolgende teldagen problemen voordoen.

Scholen die op een teldag niet voldoen aan de rationalisatienormen/behoudsnormen blijven toch nog gefinancierd of gesubsidieerd op voorwaarde dat op de vorige of de daar aan voorafgaande teldag (telperiode):

- de school in haar geheel voldeed aan de rationalisatienormen
- elk structuuronderdeel van de school voldeed aan de geldende rationalisatienormen/behoudsnormen. Bij een herstructurering wordt er enkel gekeken naar de niveaus, vestigingsplaatsen en types die tijdens het lopende schooljaar nog deel uit maken van de school.

De vorige teldag is voor scholen die, omwille van een herstructurering, tellen op de eerste schooldag van oktober van het lopende schooljaar steeds de eerste schooldag van februari van het voorgaande schooljaar.

De daar aan voorafgaande teldag is dan ofwel de eerste schooldag van oktober die daar aan voorafgaat ofwel de eerste schooldag van februari van het daar aan voorafgaande schooljaar, naargelang of er in dat schooljaar ook nog een herstructurering plaatsvond of niet.

7. Fusies

Een fusie is een volledige samenvoeging tot 1 school van twee of meer scholen zoals zij bestonden het vorige schooljaar.

Er bestaan twee fusievormen :

- samenvoeging tot 1 nieuwe school (onder gezag van 1 directeur) van twee of meer scholen die gelijktijdig worden afgeschaft
- samenvoeging tot 1 school (onder gezag van 1 directeur) van twee of meer scholen waarbij 1 van de betrokken scholen blijft bestaan en de andere(n) opsloopt.

Een school kan ten vroegste vanaf het tweede schooljaar dat ze gefinancierd of gesubsidieerd is met 1 of meer andere scholen fusioneren.

Een fusie heeft steeds uitwerking op 1 september.

a. Normen bij een vrijwillige fusie

De scholen dienen op de eerste schooldag van februari van het voorgaande schooljaar een leerlingenaantal te bereiken dat minstens 15% boven de vereiste rationalisatienorm voor scholen ligt. Als meer dan twee scholen

bij de fusie betrokken zijn, is het toegelaten dat 15% van die scholen de verhoogde norm (dit is 115 % van de rationalisatienorm) niet bereikt.

Ook in het geval van een vrijwillige fusie dient niet meer elk structuuronderdeel aan de normen te voldoen. De voorwaarde is dan wel dat de structuuronderdelen die niet voldoen aan de normen gebruik kunnen maken van het genadejaar.

In een school die ontstaan is uit een vrijwillige fusie, eventueel gelijktijdig met een herstructurering, kan een functie van adjunct-directeur gefinancierd of gesubsidieerd worden als aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Zie "personeelsformatie scholen in het buitengewoon basisonderwijs".

Scholen die ontstaan zijn uit vrijwillige fusie kunnen gedurende vier schooljaren recht hebben op bijkomende lestijden voor vrijwillige fusie.

b. Normen bij een gewone fusie

Een gewone fusie is een fusie waarbij scholen op 1 februari van het voorgaande schooljaar geen 115% van de rationalisatienorm maar wel de vereiste rationalisatienorm halen.

Het is niet nodig dat elke school die betrokken is bij de fusie en/of elk type in vestigingsplaats en/of niveau in de scholen op de eerste schooldag van februari voorafgaand aan de fusie aan de rationalisatienormen voldoen. De voorwaarde is dan wel dat de structuuronderdelen die niet voldoen aan de normen gebruik kunnen maken van het genadejaar.

8. Melden van fusies en herstructureringen

Het schoolbestuur meldt aan het bevoegde schoolbeheerteam ten laatste op 1 mei van het lopende schooljaar elke structuurwijziging (herstructurering, fusie, vrijwillige fusie) die ze in haar school of vestigingsplaats(en) vanaf het volgende schooljaar doorvoert.

Naast die melding verklaart het schoolbestuur eveneens bij de oprichting van een nieuwe vestigingsplaats dat de nieuwe locatie beantwoordt aan de decretale erkenningsvoorwaarde "veiligheid, hygië en woonbaarheid". De onderwijsinspectie doet geen apart controlebezoek meer voor de oprichting van een vestigingsplaats. De controle hiervan wordt mee opgenomen in de doorlichtingsbezoeken.

Meer info: <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=9303>

* Met groep wordt bedoeld:

- het gemeenschapsonderwijs;
- het gesubsidieerd officieel onderwijs;
- het gesubsidieerd vrij onderwijs naargelang de onderscheiden godsdiensten;
- het gesubsidieerd vrij niet-confessioneel onderwijs.